

Bilaga II – Panduro Hobby AS redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Dette dokumentet utgjør Panduro Hobby AS redegjørelse i henhold til §5

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven).

Vår virksomhet og driftsområde er organisert på følgende måte:

Panduro Hobby AS Norge består av 21 butikker og et kontor med leide lokaler. Det overveiende flertallet av produktene som selges i Norge, kjøpes inn sentralt i Sverige og distribueres fra hovedlageret i Malmø. Leverandørene forhandler derfor med dette datterselskapet via det svenske morselskapet og håndteringen blir basert på prinsipper som gjelder der. Panduros bærekraftsarbeid og dermed også arbeidet med åpenhetsloven styres fra det svenske morselskapet.

I dag er Panduro et markedsledende hobbykonsern med kunder i 7 land, har over 900 medarbeidere (145 i Norge) og en omsetning på ca. 1,06 milliarder svenske kroner. Sortimentet av hobbymateriell og kreative artikler er en kombinasjon av egenutviklede produkter og produkter fra andre varemerker. Produktene under våre egne varemerker produseres i samarbeid med eksterne aktører. Konsernet har rundt 35 000 ulike produkter i sortimentet og samarbeider med 440 produktleverandører. Produktsortimentet består av en mengde ulike produkttyper og materiell som leker, kjemiske produkter, tekstiler, smykker samt tre- og papirprodukter.

Størstedelen av salget vårt skjer direkte til konsumenter via våre fysiske butikker og e-handel. Vi har også salg til Business to Business der kundene består av lokale butikker, og samarbeid med større detaljhandelskjeder.

Av vårt sortiment er ca. 6500 artikler i våre egne varemerker. I tillegg er det et stort utvalg av andre etablerte varemerker samt en stor variasjon av mindre kjente varemerker. Leverandørbasen for produkter i våre egne varemerker består av både fabrikk og agenter.

Av produktene i sortimentet har 62 prosent Europa som opprinnelsesregion og deretter Asia med 34 prosent. Resterende 4 prosent kommer fra andre deler av verden.

Produktsortimentet er bredt og inneholder varer innenfor en mengde ulike produkttyper som:

- Kjemiske produkter (maling, lim etc.) De fleste av disse produktene kjøpes inn fra leverandører i Europa.
- Leker. Her har vi en stor asiatisk leverandørbase med mye produksjon i Kina.
- Tekstilprodukter har en blandet leverandørbase med både europeiske og asiatiske leverandører.
- Smykker produseres som oftest i Asia.
- Tre og papir kommer både fra europeiske og asiatiske leverandører.

Vi har etablert følgende retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold:

Panduros bærekraftstrategi (som gjelder for samtlige skandinaviske selskap) skal i de neste årene brukes som en retningslinje for hvordan vi i fellesskap skal arbeide for å nå vår bærekraftvisjon: En fantasifull og kreativ framtid for kommende generasjoner. Strategien bygger på de fire globale bærekraftmålene som vi vurderer som mest relevante for Panduro. Ett av disse er mål 8: Anstendige arbeidsforhold og økonomisk vekst. Innenfor det målet har vi to fokusområder som styrer arbeidet; samarbeid med ansvarlige leverandører og å være en attraktiv arbeidsgiver. Arbeidet innen fokusområdet med ansvarlige leverandører har handlet om å opprette et system for selskaps-gjennomgang og begynne å gjennomføre analyser av våre største leverandører. Det pågår nå et arbeid med å revidere målformuleringene og utarbeide nye delmål.

I Panduro har vi i mange år hatt etiske retningslinjer for leverandører kalt Panduro Supplier Code of Conduct (CoC). Disse retningslinjene er det viktigste styringsdokumentet vi har for å opprettholde gode sosiale forhold i vår verdikjede. Vår CoC inneholder krav til leverandører når det gjelder lønninger, helse og sikkerhet, overtidsarbeid og samarbeid med fagforeninger for ansatte med mer. Panduros syn på samfunnsansvar kommer også til uttrykk i en rekke andre eksterne og interne retningslinjer.

Følgende policies innenfor området er opprettet for våre leverandører:

- Panduro Supplier Code of Conduct,
- Panduro Animal Welfare Policy,
- Panduro Wooden and Paper Declaration,
- Produktspesifikke krav til ulike produkttyper.

Følgende policies innenfor området er opprettet for våre medarbeidere:

- Miljø- og ansvarspolicy,
- Personalthåndbok,
- Retningslinjer vedrørende mangfold og trakassering/mobbing,
- Arbeidsmiljøpolicy,
- Retningslinjer mot korrupsjon og bestikkelser,
- Retningslinjer for varsling,
- Lønnspolicy.

Vi har opprettet et system for å motta og behandle klager via en separat mailadresse apenhetsloven@panduro.no. Innkommende mail til adressen blir besvart med et autosvar med informasjon og lenke til våre nettsider som omhandler slike spørsmål. Spørsmålene blir deretter behandlet av selskapets norske kundeservice sammen med avdelingen for bærekraft og produktsikkerhet (Regulatory).

Arbeid for å redusere risiko i egen virksomhet

Panduro følger lokale lover og kollektivavtaler på samtlige steder der vi har vår virksomhet. Lønn følger tariffavtaler og reguleres i henhold til dette. Panduros norske virksomhet følger Landsoverenskomsten HK. Samtlige norske butikker har en tillitsvalgt som vi drøfter spørsmål som oppstår med. Den norske virksomheten har verneombud som representerer de ansatte innen HMS-arbeidet. Panduro følger regler om arbeidstid og disse reglene er forhåndsprogrammerte i SameSystem, vårt Workforce Management System. Som en del av vår introduksjon, lærer vi opp alle nyansatte i vår rutine for varsling og hvordan vi håndterer og opptrer dersom det oppstår kritikkverdige forhold i virksomheten. Vi har en anonym varslingskanal som er tilgjengelig for samtlige medarbeidere via vårt intranett. Vi arbeider aktivt med våre medarbeideres arbeidsforhold og helse, samtlige medarbeidere har årlige medarbeidersamtaler med nærmeste sjef, der man snakker om mål og oppnåelse av mål, trivsel og samarbeid samt øvrige spørsmål som omhandler den ansattes arbeidssituasjon og velvære. Tre ganger i året sender vi ut en anonym undersøkelse til samtlige medarbeidere i Panduro der man får mulighet til å svare på spørsmål om engasjement, velvære, trivsel på jobben og arbeidsmiljø. Med utgangspunkt i resultatet arbeider hver gruppe med forbedringer og utvikling av sine prioriterte områder.

Våre aktsomhetsvurderinger av leverandører

Panduro har etablert et system og en rutine for å utføre risikovurderinger (aktsomhetsvurderinger) av våre leverandørkjeder. Det overgripende ansvaret for hele systemet for selskaps-gjennomgang når det gjelder bærekraft (innen områdene miljø, sosiale forhold og korrupsjon) ligger på hele ledergruppen med Merchandise Director som kontaktpunkt. I ledergruppen for det svenske selskapet inngår CEO for Panduro Hobby AS. Avdelingen for bærekraft- og produktsikkerhet (Regulatory) har ansvaret for gjennomføring og administrasjon av risikovurderingene. Regulatory har også ansvaret for å sammenstille resultatene av risikovurderingene og kommunisere av disse til ledelsen og den øvrige organisasjonen. Kategoriteamene som arbeider med sortimentsutvikling og innkjøp er operativt ansvarlige for de tiltakene som settes inn og for å følge opp de leverandørene som respektive team er ansvarlige for. Det operative ansvaret er tildelt dem fordi det er de som har den mest regelmessige kontakten med leverandørene. Katego-

riteamene og Regulatory holder jevnlig møter (ca. 5 ganger i året) for i fellesskap å diskutere arbeidet med risikovurderingene og det fortløpende arbeidet med tiltak.

Alle våre leverandører av produkter og transportører av varer har signert våre etiske retningslinjer (CoC). Leverandører av øvrige tjenester og varer har ennå ikke signert vår CoC. Leverandør-basen til vårt norske selskap består av ca. 200 leverandører og består for det meste av norske selskap som muliggjør driften av våre butikker og kontor. Derfor har vi valgt å prioritere å gjennomføre videre oppfølging av de leverandørene av vårt sortiment som det svenske selskapet handler med. Dette fordi de ofte består av komplekse leverandørkjeder over hele verden og risiko for alvorlige brudd mot menneskelige rettigheter og anstendige arbeidsforhold derfor blir vurdert å være større blant disse leverandørene og deres underleverandører.

Vi har implementert et digitalt verktøy (Worldfavor) for å analysere bærekraftsrisiko hos våre leverandører av produkter og gjennomføre aktsomhetsvurderinger. Verktøyet er i utgangspunktet basert på at våre leverandører besvarer noen spørsmål med grunnleggende informasjon om for eksempel hvor de har sin virksomhet, sine underleverandører samt deres omsetning. Dette genererer en første risikoanalyse på tre områder: Miljø, sosiale forhold og korrupsjon. For sosial bærekraftsrisiko og dermed menneskelige rettigheter, bygger analysen på indeksen amfori BSCI Country Risk Classification, for miljø brukes Yale Environmental Performance Index (EPI) og for korrupsjon brukes Corruption Preception Index (CPI).

I neste omgang svarer leverandøren på et antall spørsmål om deres policyer, kontrakter og arbeid på respektive områder (miljø, sosiale forhold og korrupsjon). Leverandørene blir da også bedt om å dele sine viktigste policyer på området med oss. Analysen av risikoer basert på virksomhetslandet veies deretter mot de policyer og annet arbeid som leverandøren har for å redusere bærekraftsrisiko. Basert på dette får vi et estimat på hvilke leverandører som har høy eller lav risiko koblet til disse tre hovedområdene innen bærekraft.

Siden verktøyet ble implementert høsten 2021 har vi totalt kontaktet våre 146 største produktleverandører (etter innkjøpsverdi) for å be dem om å delta i analysen. Dette tilsvarer ca. 70 prosent av den totale innkjøpsverdien av produkter hos Panduro. Av de kontaktede leverandørene har ca. 90 prosent svart på undersøkelsen og har dermed gjennomgått en risikoanalyse.

Vår ambisjon på sikt er å utvide risikovurderingene til å omfatte samtlige produktleverandører.

Etter den innledende risikoanalysen prioriteres leverandørene etter en skala 1–3, der prio 1 har høy risiko og prio 3 har lav risiko. En leverandør blir prio 1 dersom minst to av punktene under oppfylles. Dersom kun et av punktene oppfylles blir leverandøren prio 2;

- De har høy risiko i minst en av de tre risikokategoriene (miljø, sosiale forhold og korrupsjon)
- De har høy risiko ifølge Regulatory, det vil si dokumentert manglende kunnskaper innen gjeldende europeisk lovgivning
- Upålitelig leverandør, det vil si gir knapp informasjon, fyller ikke ut skjemaet, vanskelig å få kontakt med.
- Leverer de fleste produktene i vårt eget varemerke

En leverandør blir prio 3 bare dersom begge punktene under oppfylles;

- Lav risiko i samtlige tre risikokategorier
- Regulatory har stor tillit til leverandøren og dokumentasjonen de sender.

For de leverandørene som er prioritert 1 har vi nå implementert en rutine for arbeidet med å undersøke dem nærmere. Prioriteringen av leverandører oppdateres årlig etter at utsendelsene er avsluttet. Alle leverandører med høy risiko når det gjelder sosiale forhold (uansett om de er prioritert 1) undersøkes også nærmere for å se om de bør omprioriteres.

For tre- og papirprodukter utføres det en separat aktsomhetsvurdering i henhold til tømmerforordningen. I forbindelse med det fortsatte arbeidet med aktsomhetsvurderinger planlegger vi å utvikle prioriteringene av produkttyper og råmaterialer med høyere risiko for brudd på menneskelige rettigheter og anstendige arbeidsvilkår.

Gjennom våre aktsomhetsvurderinger har vi avdekket følgende faktiske negative konsekvenser:

Vi har ennå ikke kunnet påvise noen faktiske negative konsekvenser på menneskelige rettigheter og arbeidsrett. Etter invasjonen av Ukraina i begynnelsen av 2022 ble det imidlertid oppdaget at vi kjøpte 66 produkter fra Russland og 5 produkter fra Belarus.

I tillegg har vi avdekket følgende vesentlige risiko for negative konsekvenser:

Vår innledende risikovurdering i verktøyet viser at 50 prosent av leverandørene havner i kategorien høy risiko når det gjelder sosiale forhold. Av disse har ca. 60 prosent policies og kontraktsvilkår med sine underleverandører som fastsetter at de skal følge regler for menneskelige rettigheter og arbeidsrett.

Vi kan også se at risikoene i forbindelse med sosial bærekraft (inklusive menneskelige rettigheter) er større hos leverandører med komplekse leverandørkjeder og der produksjonen ligger utenfor EU (hovedsakelig Asia).

Vi kan også se at det er meget komplekst å vurdere den faktiske risikoen når vi arbeider med agenter som kjøper produkter fra mange ulike underleverandører og fra mange ulike fabrikker.

En generell risiko vi kan se er at det er uoverensstemmelse i svarene og at det noen ganger kan være vanskelig å være sikre på at svarene er sannferdige. Vi kan for eksempel se at enkelte leverandører ikke har svart sannferdig på spørsmålene og ikke vil dele informasjon om sine underleverandører fordi det ennå ikke er et lovpålagt krav i de landene de er aktive.

For å stanse avdekkede negative konsekvenser har vi iverksatt følgende tiltak:

Avhengig av hvor alvorlig en eventuell overtredelse av våre krav i Code of Conduct er, velger vi enten å avslutte samarbeidet eller å arbeide sammen med leverandøren for at de skal kunne møte våre krav.

De produktene som ble kjøpt inn fra Russland og Belarus sluttet vi umiddelbart å kjøpe inn. Artiklene fra Russland sluttet vi også umiddelbart å selge, mens vi har valgt å selge ut eksisterende lager av artiklene fra Belarus.

For å begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser har vi iverksatt følgende tiltak:

For å begrense risiko for negative konsekvenser er det i løpet av det første året brukt mye tid på å få flesteparten av leverandørene til å svare på de spørsmålene vi stiller om deres prosesser og oppfølging av sine underleverandører.

Vårt system gjør det mulig med automatiske påminnelser og vi har også sendt ut separate mail med informasjon fra vår CEO for å øke svarfrekvensen.

For tiden undersøkes muligheten for å flytte innkjøpene av enkelte produkter til underleverandører som kan gi oss kontrollrapporter i henhold til tredjepartskontroller av for eksempel Amorfi BSCI eller ICTI Care (for leker). Innkjøp av tre- og papirprodukter flyttes i mange tilfeller til leverandører som kan levere produkter av FSC-sertifiserte råvarer eller andre kontrollerte kilder for på denne måten redusere risiko for både mennesker og miljø.

Vi har etablert en prosess der vi har interne møter med ansvarlige kategoriteam og Regulatory for å diskutere mulig arbeid i fremtiden med leverandører der det er vurdert en vesentlig risiko for negative konsekvenser (Prio 1).

I løpet av sommeren og høsten er det planlagt samtaler med og en rekke besøk hos disse leverandørene.

Vi oppfordrer da leverandørene til for eksempel å opprette flere kravdokumenter og kontraktsvilkår for leverandører samt å etablere egne oppfølgingsprosesser. Hittil er det gjennomført to slike samtaler med leverandører.

Via selskapets kontroll av kjemiske produkter som skal tas inn i sortimentet, med produksjon utenfor EU, er vi spesielt oppmerksomme på alvorlige klassifiseringer av farlige stoffer og spør leverandørene om arbeidsforholdene i fabrikkene der stoffene håndteres.

For å begrense risikoene for innkjøp av produkter fra stater der det er risiko for forbrytelser mot menneskeheten, er det etablert en rutine for å overvåke at produkter fra Russland og Belarus ikke blir kjøpt inn igjen.

Iverksatte tiltak har gitt følgende resultat eller forventet resultat:

Vi forventer at enkelte av leverandørene vil opprette flere kravdokumenter for sine underleverandører samt etablere egne oppfølgingsprosesser.